

Inhoud

Voorwoord	9
Afkortingen	13
Inleiding en omschrijving van het internationale publiekrecht als wereldrecht	15
1 Geschiedenis van het internationale publiekrecht	19
1.1 Fasen in de ontwikkeling	19
1.2 Hedendaagse mondiale waarden	27
1.3 Regionaal internationaal recht	28
2 De aard van het internationale publiekrecht en de verhouding tot het nationale recht	41
2.1 De aard van het internationale publiekrecht	41
2.2 Verhouding tot het nationale recht	46
3 Bronnen van het internationale publiekrecht	51
3.1 Verdragen	51
3.2 Internationaal gewoonterecht	54
3.3 Algemene rechtsbeginselen	57
3.4 Rechterlijke beslissingen en doctrine	58
3.5 Besluiten van internationale organisaties	60
3.6 Eenzijdige rechtshandelingen	61
4 Subjecten van het internationale publiekrecht	63
4.1 Staten	64
4.2 Internationale organisaties	68
4.3 Volken	69
4.4 Burgers	70
4.5 Rechtspersonen	70

4.6	De mensheid	72
4.7	Pluriformiteit van rechtsdeelnemers en kwaliteitseisen	73
5	Soevereiniteit, jurisdictie en aansprakelijkheid	75
5.1	Het wezen van de soevereiniteit	75
5.2	De rechtsmacht van staten	78
5.3	Staatsaansprakelijkheid	81
6	Verdragenrecht	87
6.1	Totstandkoming van verdragen	88
6.1.1	Sluiting: parafering en ondertekening	88
6.1.2	Goedkeuring, bekrachtiging/ratificatie, inwerkingtreding en toetreding	89
6.2	Voorbehouden bij ratificatie	91
6.3	Interpretatie van verdragen	91
6.4	Toepassing en geldigheid	92
6.5	Beëindiging, opschorting en nietigheid van verdragen	93
7	Het recht van internationale organisaties	97
7.1	Rechtspersoonlijkheid van internationale organisaties	100
7.2	De Verenigde Naties	102
7.2.1	De Veiligheidsraad	103
7.2.2	De Algemene Vergadering	105
7.2.3	De Economische en Sociale Raad	106
7.2.4	De Trustschapsraad	106
7.2.5	Het Secretariaat	106
7.2.6	Het Internationaal Gerechtshof	107
7.3	Functies van internationale organisaties	108
8	Enkele klassieke hoofdstukken van het internationale publiekrecht als wereldrecht	109
8.1	Erkenning van staten en regeringen	109
8.2	Immunitet van staten, staatshoofden en overheidsfunctionarissen	113
8.3	Het recht van de zee	118
8.4	Bescherming door de staat van zijn onderdanen in den vreemde	126
8.5	Rechtsgrondslagen van de internationale economische orde	129

8.6	Humanitair oorlogsrecht (<i>ius in bello</i>)	134
8.7	Wereldgezondheidsrecht en de bestrijding van epidemieën	138
9	Enkele moderne hoofdstukken van het internationale publiekrecht als wereldrecht	143
9.1	Universele rechten van de mens: naar wereldburgerschap	143
9.1.1	Formulering van universele mensenrechten	144
9.1.2	Mondiale en regionale bescherming van mensenrechten	147
9.2	Naast rechten ook plichten van de mens: supranationaal strafrecht	151
9.3	Wereldvluchtelingenrecht	155
9.4	Volken en hun zelfbeschikkingsrecht	159
9.5	Wapenbeheersing en ontwapening	163
9.6	Internationaal milieu- en ontwikkelingsrecht: duurzame ontwikkeling als beginsel van wereldrecht	165
9.7	Internationaal klimaatrecht	171
9.8	Het internationale recht inzake gemeenschappelijke gebieden en hun natuurlijke hulpbronnen ('the law of the global commons')	176
10	Het wereldrecht inzake het gebruik van militair geweld (<i>ius ad bellum</i>)	181
10.1	Het geweldverbod	181
10.2	Het recht op zelfverdediging	182
10.3	Het systeem van collectieve veiligheid onder de Veiligheidsraad	184
10.3.1	Niet-militaire sancties	185
10.3.2	Sancties met geweldsmandaat	187
10.4	Andere geclaimde uitzonderingen op het geweldverbod	188
11	Vreedzame beslechting van internationale geschillen en handhaving van het internationale publiekrecht	191
11.1	Vreedzame geschillenbeslechting	192
11.2	Het Wereldhof	195
11.3	Unilaterale rechtshandhaving	201

12	Functie van het internationale publiekrecht als wereldrecht	203
	Literatuur	207
	Jurisprudentieregister	209
	Bijlage: relevante websites op het terrein van het internationale publiekrecht	213
	Trefwoordenregister	217